

Drebulė – sergančiųjų Parkinsono liga Lietuvoje simbolis

*Drebulė tu esi,
Rodos, medis toks pats, kaip visi.
Turi lapų vainiką, kamieną,
Bet drebi kiaurą naktį ir dieną.*

Milda Verkauskienė

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad toks simbolio pasirinkimas nėra tinkamas. Drebulė – retos, netaisyklingos lajos, nuolat drebantis medis. Teigiama, kad drebulės mediena tinka tik degtukų, celiuliozės, lentelių gamybai. Bet juk degtuku uždegama žvakė, kurios liepsnelė sušildo, suvienija, suteikia namams jaukumo, netgi tiems, kur gyvena vienišas, ligotas, kartais visų pamirštas žmogus. Drebulės, dažnai sutinkamo visoje Lietuvoje medžio, mediena tinka stogams dengti. Tik žinodami, kad gyvename po saugiu stogu, esame ramūs. Spalio 11 dieną, kai Abromiškių reabilitacinės ligoninės parke prie įėjimo į Neurologijos skyriaus pastatą buvo sodinama drebulė, iš likimo draugų miškininkų sužinota, kad žaliažievė drebulė neserga vėžiu.

Idėja, kad drebulė gali tapti sergančiųjų Parkinsono liga nacionaliniu simboliu, gimė 2007 metais lėktuve, skrendant namo iš Italijos, kur Lietuvos Parkinsono draugijos delegacija dalyvavo Europos Parkinsono ligos asociacijos konferencijoje. Draugijos pirmininkė Ieva Runkauskaitė pastebėjo, kad sergantis Parkinsono liga žmogus ir drebulė yra panašūs. Lotyniškas drebulės pavadinimas – *Populus tremula*. Tremoras yra vienas iš Parkinsono ligos simptomų. Parkinsono liga dažnai pasirenka stiprius žmones. Idėją augino, brandino duetas – šiaulietė Rasma Zlatkuvienė ir jurbarkietė Adelė Jarušaitienė. Realizuota ji kaip jau įprasta – susitelkus per visą Lietuvą, remiantis vienas į kitą netvirtais pečiais, padedant geros valios žmonėms. Svajojame, kada visoje Lietuvoje sužaliuos parkinsoninkų drebulių giraitė.

Jurbarkiečiai pirmieji suprato, kad ilgai delsti nenaudinga. Pakruojuje išauginta drebulytė

spalio 16 dieną pasodinta Jurbarko socialinių paslaugų centro kiemelyje. Tikime, kad ji, prižiūrima rūpestingų pastato šeimininkų, augs ir vešės. Turime viltį, kad Parkinsonas supras ir leis drebulę sodinusiems skyriaus nariams dar ilgai ją lankyti. Siekiame, kad pasėdėti ant suolo, kurį pastatysime pavasarį, bent kartą metuose susirinks visi klastingos ligos paliesti Jurbarko rajono žmonės ir jų globėjai. Linkime, kad socialinių paslaugų centras taptų visų rajono neįgaliųjų susitikimų vieta, kad čia skambėtų juokas ir daina.

„Kad tu pavirstum į drebulėlę, kad tu drebėtum dieną naktelę“, – rašė Salomėja Nėris eposo „Eglė žalčių karalienė“. Deja, taip atsitiko ne tik Eglės dukrelei, bet ir daugeliui Lietuvos vyrų bei moterų. Kaip gyventi susirgus šia liga? Ar galima padėti sau?

Atsakydama į šį klausimą, Lietuvos Parkinsono draugijos taryba 2008 metais nutarė vykdyti projektą „Gyvenimo su Parkinsono liga kokybės gerinimas per sergančiųjų, slaugytojų ir visuomenės švietimą“. Paprastomis priemonėmis stengiamasi atkreipti dėmesį į klastingą, aplinkiniams sunkiai suprantamą, labai daug gyvenimo nepatogumų sukeliančią ligą. Liga ne mirtina, turime visus medikamentus, kuriais ji gydoma pasaulyje, tačiau gyvenimo su Parkinsonu kokybė didžiąja dalimi priklauso nuo pačių sergančiųjų.

Nemotorinių ligos simptomų gydymas, sisteminga reabilitacija, specializuotų Parkinsono ligos kabinetų, dienos centrų kūrimas – pagrindinės problemos, kurias išspręsim, jei būsim vieningi ir toliau gyvensime prisimindami tulpę – pasaulinį sergančiųjų Parkinsono liga simbolį, prisėsdami pailsėti ir draugiškai pasitarti ant suolo po drebulę.

Irena MAČIULIENĖ

Lietuvos Parkinsono draugijos Jurbarko skyriaus pirmininkė

Sodina drebulę.

Nori susipažinti

31 m. neįgali mergina nori sutikti

panašaus likimo gyvenimo draugą.
Lauksiu rimtų skambučių ir SMS tel.
8 609 46 879.

Profesinė reabilitacija – arčiau neįgaliųjų

(atkelta iš 1 psl.)

2002-ųjų sėkmingai vykdamas profesinės reabilitacijos programą Vilniuje, savo filialą atidarė ir Kaune.

Kauno apskrities viršininko administracija Valakupių reabilitacijos centrui iki 2025 m. panaudos teise perdavė 3 pastatus. Rekonstruotame 471 kv. m pastate įrengtos 5 profesinio mokymo klasės, klientų poilsio kambariai, administracijos bei pagalbinės patalpos. Antrasis 39 kv. m pastatas skirtas vien pagalbinėms patalpoms. 44 arų plote rekonstruoti inžineriniai tinklai, sutvarkyta aplinka, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, autonominė katilinė, supirkta įranga bei baldai, įsigyti 2 neįgaliesiems gabenti pritaikyti mikroautobusai (6 ir 12 vietų). Bendra visų šių darbų vertė – daugiau kaip 7 mln. 668 tūkst. Lt.

Pasak Valakupių reabilitacijos centro direktorės Editos Šatienės, nors iš pradžių buvo planuota, kad naujojo Kauno profesinės reabilitacijos centro lankytojams bus teikiamos tik profesinių gebėjimų atkūrimo ar naujų išugdyto bei pagalbos įsidarbinant paslaugos, tačiau įvertinus visas Valakupių reabilitacijos centro galimybes, jame dirbančių specialistų kvalifikaciją bei patirtį, šiame centre didesnei daliai klientų, atsižvelgus į jų poreikius bei galimybes, bus galima teikti ir visą profesinės reabilitacijos programą sudarančias paslaugas nuo profesinių gebėjimų įvertinimo iki pagalbos įsidarbinant. Vienu metu šios paslaugos bus teikiamos iki 50 neįgaliųjų žmonių.

Kauno profesinės reabilitacijos centro lankytojai galės įgyti specialybes pagal šias profesinio mokymo programas: meninių odos dirbinių gamintojo; dailių medžio dirbinių gamintojo; individualių drabužių siuvėjo-sukirpėjo; juvelyro; kompiuterio vartotojo pagrindų; apskaitininko; internetinio puslapio kūrimo; biuro administratoriaus; tinklo administratoriaus; registratūros/priimamojo darbuotojo bei reklamos maketuotojo. Su lankytojais dirbs 15 darbuotojų.

Duris atvėręs beveik 500 kvadratinių metrų pastatas – tik pati pradžia. E.Šatienė į jį įkurtuves susirinkusiems svečiams papasakojo ir apie tolesnius ketinimus. Antrajame etape planuojama restauruoti ir centro reikmėms pritaikyti beveik 3 kartus didesni – 1580 kv. m – pastatą. Čia bus įkurta 50 stacionarių vietų, t. y. pusšimtis neįgaliųjų galės gyventi ir vienu metu gauti visą reabilitacijos paslaugų paketą (tarp kurių – ir kineziterapija, ergoterapija, darbo imitavimas bei kt.).

**Šančiai – neįgaliųjų
traukos centras**

Kauno profesinės reabilitaci-

Kauno profesinės reabilitacijos centro įkurtuvės sulaukė daug garbingų svečių.
Egidijaus Skipario nuotr.

Šiame centre neįgalieji taip pat išmoks kurti tokius dirbinius.

jos centras kuriasi ne tuščioje vietoje. Kauno apskrities ligoninės generalinis direktorius Stasys Gendvilis pasakojo, jog šioje teritorijoje yra buvusi karo ligoninė, po to čia įsikūrė Kauno 3-ioji, vėliau tapusi Kauno apskrities, ligoninė. Beje, pastaroji buvusi įsteigusi ir medicininės reabilitacijos skyrių. Kai bene prieš 7-erius metus ligoninė iš šių patalpų kėlėsi į kitą vietą, ir kilo mintis čia įkurdinti neįgaliesiems skirtą įstaigą. Tai šventiniame renginyje prisiminė ir Neįgaliųjų reikalų departamento direktorė Genovaitė Palušienė, patvirtinusi, jog iš karto pritarė tokiai idėjai ir nemažai nuveikė, kad ji būtų įgyvendinta.

Be to, pasak naujojo centro globėjos Seimo narės Vaidevutės Margevičienės, ši Šančių vieta tapo neįgaliųjų traukos centru: netoliese yra įsikūręs Kauno neįgalaus jaunimo užimtumo centras, profesinė reabilitacija užsiimanti VŠĮ „Vilties žiedas“, o dabar duris atvėrė ir Valakupių reabilitacijos centro filialas – Kauno profesinės reabilitacijos centras, kurio klientais turėtų tapti asmenys su sunkia ir vidutine fizine negalia.

Kauno darbo biržos Užimtumo rėmimo įgyvendinimo skyriaus vedėja Vita Pranaitienė džiaugėsi, kad dabar į profesinę reabilitaciją galės siųsti sunkiai judančius ar neįgaliojo vežimėlyje sėdinčius žmones, nes anksčiau susidurdavo su tokiems žmonėms pritaikytų patalpų, kuriose jie galėtų mokytis, stoka. Žinoma, tai, pasak V.Pranaitienės, netrukdė rateliais judantiems žmonėms profesinės reabilitacijos pa-

slaugas pasiūlyti kituose miestuose. Tačiau pasitaikydavo atvejų, jog būtent dėl to, kad žmogui reikėjo išvažiuoti iš namų, jis iš viso atsisakydavo profesinės reabilitacijos. Specialistė neabejojo, jog dabar situacija iš esmės pagerės. Kauno miesto darbo birža į profesinę reabilitaciją nukreipia iš tiesų daug neįgaliųjų – šiemet jau pasiuntė 92 žmones ir tikisi, jog iki metų pabaigos šis skaičius tikrai pasieks 100.

Neįgaliųjų grąžinimas į visuomenę – bendras rūpestis

Naujojo centro įkurtuvių dieną E.Šatienė negailėjo padėkų prie jo kūrimo prisidėjusiems žmonėms. Pilnutėlaitė salė bylojo, jog darbų buvo daugybė. Juolab kad pirmasis centro pastatas rekonstruotas per rekordiškai trumpą laiką. Teprareikė 9 mėnesių, kad ganėtinai apverktinos išvaizdos pastatas taptų moderniu šiuolaikišku statiniu.

Centro patalpas apžiūrėję svečiai stebėjosi ir modernia įranga, ir neįgaliųjų sukurtais gaminiiais: meniškais odos dirbiniais, skiautiniai ir kt. Palyginti neseniai profesinės reabilitacijos paslaugas ėmusio teikti Trakų neįgaliųjų užimtumo centro direktorę Astą Kandratavičienę dominė neįgaliesiems pritaikytos siuvimo mašinos, o „Ūlos juvelyrų studijos“ direktorius Paulius Zabielskas džiaugėsi čia sukomplektuota visa būtina įranga, be kurios nepavyktų gerai įsisavinti juvelyro darbo subtilybių. Jis vylėsi, jog galbūt čia paruošti neįgalieji papildys gerokai plėstis besirengiančią „Ūlos juvelyrų studiją“. Neįgaliųjų profesinė reabilitacija bei jų užimtumo besirūpinančios VŠĮ „Vilties žiedas“ bei Kauno neįgalaus jaunimo užimtumo centro vadovai su Valakupių reabilitacijos centro filialo atidarymu irgi sieja nemažai bendradarbiavimo lūkesčių. Tai byloja, kad neįgaliųjų grąžinimu į visuomenę užsiimančios įstaigos nebekonkuruoja tarpusavyje, o dirba ranka rankon. Jono Mačiukevičiaus nuomone, telieka pasiekti, kad ta pačia kryptimi aktyviau imtų judėti ir sveikoji visuomenės dalis, nes tik tuomet, kai abi pusės susitiks pusiaukelėje, galėsime vadintis civilizuo-ta valstybe.

Aldona MILIEŠKIENĖ